

1. Opdracht

Op 23 november 2020 hebben Carlo van Esch (PGB) en Anne Cristien Spekle (VVD) mij aangezocht als informateur voor het op te stellen nieuwe bestuursakkoord en het te vormen nieuwe college voor de gemeente Oisterwijk, met de opdracht te verkennen hoe elke partij aankijkt tegen de verkiezingsuitslag en het vervolgtraject.

Hiertoe heb ik verkennende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de zes partijen, die in de raad zijn verkozen.

Het resultaat van deze verkennende gesprekken is op 30 november 2020 besproken met vertegenwoordigers van PGB en VVD, de opdrachtgevers voor dit informatieproces.

Tevens heb ik op 30 november 2020 een oriënterend gesprek gehad met de burgemeester, om te horen welke wensen hij heeft m.b.t. de inhoud van zijn portefeuille in het nieuw te vormen college.

Op 1 december 2020 heb ik tevens nog een gesprek gehad met vertegenwoordigers van de drie partijen van wie ik adviseer voor de coalitie-onderhandelingen..

2. Werkwijze en advies

In de gesprekken met de zes partijen zijn de volgende vragen aan de orde geweest:

- 1) Hoe kijkt u tegen de verkiezingsuitslag aan?
- 2) Welke koers staat u voor?
- 3) Raadsprogramma of coalitieakkoord?
- 4) Hoe ziet u de verbinding met Haaren?
- 5) Welke beelden hebt u bij het nieuwe college?
- 6) Hoe ziet u het vervolgtraject van het bestuursakkoord en de collegevorming?

Ad 1: Kijk op de verkiezingsuitslag

Alle partijen hebben aangegeven in beginsel met alle fracties te kunnen samenwerken. Geen enkele partij sluit samenwerking uit met enige andere partij.

Ook zijn er geen on-onderhandelbare standpunten of breekpunten.

Ad 2: Gewenste koers

In de gesprekken is door de vertegenwoordigers van de partijen een scala aan onderwerpen genoemd, die zij belangrijk vinden in de komende bestuursperiode.

Enkele belangrijke punten wil ik als informateur hier noemen:

- Financiën op orde. Dit wordt door de meeste partijen gezien als een randvoorwaarde. Door een enkele partij zelfs genoemd als een grondhouding, van waaruit de gemeente moet werken.
- De koers binnen het sociaal domein. Met name op het sociaal domein ligt er een uitdaging op financieel gebied.
- Woningbouw in de dorpen voor alle doelgroepen, niet alleen vanwege het huidige woningtekort, maar ook vanwege de leefbaarheid in alle dorpen en behoud van de eigen identiteit.
- Met betrekking tot de transitie van het buitengebied (met name varkenshouderijen) zijn er weliswaar verschillen tussen de partijen, maar in de gesprekken bleek ook ruimte voor nuancering.
- Duurzaamheid is door diverse partijen genoemd, zij het met verschillende accenten.
- Er is niet alleen behoefte aan een stabiel bestuur, maar het bestuur (college én raad) moeten ook expliciet aandacht hebben voor de dorpen. Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat er goede vormen van inwonersparticipatie zijn.

- (Verkeers)veiligheid.

Ad 3: Raadsprogramma of coalitieakkoord?

Zoals ook blijkt uit de partijprogramma's, hebben de partijen hier verschillende opvattingen over. Een raadsbreed akkoord is alleen mogelijk als alle partijen hieraan willen meewerken. Niet alle partijen willen een raadsbreed akkoord. Dat is dus geen haalbare optie gebleken.

De voorstanders van een raadsprogramma hebben wel aangegeven dat, als een raadsprogramma niet haalbaar is en er dus een coalitieakkoord gesloten moet worden, er dan gewerkt moet worden aan een zo breed mogelijk draagvlak van het bestuursprogramma in de raad.

Er ligt dan ook een uitdaging om bij het op te stellen coalitieakkoord op enige manier rekening te houden met de opvattingen van de andere partijen. Dit mede met het oog op een stabiel en daadkrachtig bestuur. Daarom verdient het aanbeveling om in het bestuursakkoord een werkwijze af te spreken, waarbij alle partijen in de raad in een vroeg stadium worden betrokken bij de te nemen beleidskeuzes.

Ad 4: Verbinding Haaren

Alle fracties willen dat Haaren goed verbonden wordt met de gemeente Oisterwijk, maar willen over het algemeen Haaren hierin geen uitzonderingspositie geven ten opzichte van de andere dorpen. De behoefte aan aandacht en betrokkenheid geldt immers voor alle dorpen. Er zijn meerdere mogelijkheden om die aandacht en betrokkenheid verder vorm te geven, in het bijzonder op het terrein van de inwonersparticipatie. Ik adviseer om dit in het bestuursakkoord verder uit te werken.

Ad 5: Beelden bij het nieuwe college

Belangrijk is de constatering dat PGB en VVD als de twee grootste partijen in de nieuwe raad de wens te kennen hebben gegeven om samen in het college zitting te nemen. Samen hebben zij 11 van de 23 zetels.

Het ligt in de rede dat deze twee partijen samen met een derde partij de formatie-onderhandelingen gaan voeren.

Op basis van de gevoerde gesprekken en de partijprogramma's adviseer ik een coalitie van PGB, VVD en D66. D66 heeft zowel met PGB als met de VVD programmatisch zeker voldoende raakvlakken voor een vruchtbare samenwerking. Ik heb er vertrouwen in dat deze drie partijen samen een stabiel bestuur kunnen vormen, waarbij zij elkaar kunnen aanvullen.

Naar mijn oprechte verwachting biedt deze samenstelling van het college ook goede mogelijkheden om de samenwerking met de raad op een constructieve manier vorm te geven, waarbij rekening wordt gehouden met de inbreng van alle partijen om een breed draagvlak te bereiken voor de te ontwikkelen koers van Oisterwijk voor de komende jaren.

Mijn advies om D66 uit te nodigen als derde partij voor de coalitie-onderhandelingen, is mede gebaseerd op de verwachting dat D66 een nieuw elan kan bieden en daarmee kan bijdragen aan een verfrissende manier van besturen.

Bij mijn advies speelt ook mee dat D66 er bij de verkiezingen in is geslaagd om van 0 naar 2 zetels te gaan waarmee deze partij de grootste verkiezingswinst heeft bereikt.

Uitgaande van de gemene deler, adviseer ik om uit te gaan van een college met drie wethouders, waarbij elke partij één wethouder levert. Qua werkbelasting acht ik een college met drie wethouders ook verantwoord.

Bij de keuze van de wethouders moeten kwaliteit en competenties voorop staan.

Wethouderskandidaten moeten binding hebben of snel kunnen opbouwen met de lokale samenleving. Zij moeten snappen hoe Oisterwijk in elkaar zit. Dat betekent dat “wethouders van buiten” ook mogelijk zijn. Gezocht moet worden naar de juiste persoon op de juiste plaats, op basis van ervaring en kwaliteit.

Ad 6: Vervolgtraject

Omdat de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2021 gestalte krijgt, is het meer dan wenselijk dat er snel een bestuursakkoord komt en dat de wethouders ook zo spoedig mogelijk na de jaarwisseling worden benoemd.

Dat zet weliswaar druk op het formatieproces, maar mag uiteraard niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid.

Op basis van de gesprekken adviseer ik om de daadwerkelijke onderhandelingen over het bestuursakkoord en een nieuw college niet in het openbaar te laten plaatsvinden, maar ik acht het wel raadzaam om, ter wille van de transparantie, in het formatieproces om tussenresultaten zo veel mogelijk tussentijds openbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

Gerard Vrenken, informateur